

**การบูรณาการบริการวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อ
การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในแรงงานข้ามชาติ:
บริบทพื้นที่อำเภอเมือง สมุทรสาคร**

**Integrating of Academic Service and Instruction for Health
Promotion and Prevention among Migrant Workers:
Mueang Samut Sakhon**

ฤดี ปુંบางกะดี ปร.ด.* ปิยะธิดา นาคเกษียร ปร.ด.**

Rudee Pungbangkadee PhD* Piyatida Nakagasien PhD**

บทนำ

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในกลุ่มแรงงานข้ามชาติมีความสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ การอนามัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม ยาเสพติดและสุขภาพจิต รวมทั้งมีอุปสรรคด้านการสื่อสารทางสุขภาพ นอกจากนี้สถานบริการสาธารณสุขในจังหวัดสมุทรสาครยังพบปัญหาเรื่องจำนวนของอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) ที่จะช่วยเป็นล่ามสุขภาพมีจำนวนจำกัด การส่งเสริมให้แกนนำแรงงานข้ามชาติ ได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนแรงงานโดยใช้ภาษาชาติพันธุ์ของตนเองในการสื่อสาร รวมทั้งพัฒนาศักยภาพแกนนำให้สามารถเป็นล่ามสุขภาพในสถานประกอบการและทำงานในโรงพยาบาล เช่น เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) หรือเป็นพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพแกนนำสุขภาพในกลุ่มแรงงานข้ามชาติจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง จะนำไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรแรงงานข้ามชาติ ลดภาระงานและงบประมาณในระบบบริการสุขภาพของกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

นอกจากนั้นการดำเนินงานในโครงการนี้ยังมุ่งเน้นการบูรณาการการบริการวิชาการ การเรียนการสอน โดยให้นักศึกษาพยาบาลนำความรู้ที่ได้เรียนจากทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติ และฝึกทักษะการถ่ายทอดความรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพให้เหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมของกลุ่มแรงงานข้ามชาติ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากนักศึกษาพยาบาล อันเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรม ในการให้การพยาบาลผู้รับบริการที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมต่อไป

คำสำคัญ: การบริการวิชาการ การเรียนการสอน การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค แรงงานข้ามชาติ

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความสำคัญการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในแรงงานข้ามชาติ

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ นอกเหนือจากเรื่องสิทธิมนุษยชน เนื่องจากในปัจจุบันแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยมีจำนวนมาก ผลกระทบที่จะเกิดกับคนไทยเมื่อแรงงานข้ามชาติป่วยเข้าโรงพยาบาล ภาระงานของบุคลากรสาธารณสุขเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการให้บริการสาธารณสุขแก่คนไทย และถ้าแรงงานข้ามชาติไม่ได้รับการรักษาที่ดีพอ ย่อมเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้ด้วยปัญหาการเพิ่มขึ้นของแรงงานข้ามชาติในระบบบริการสาธารณสุขของไทย ได้กลายเป็นเรื่องที่หลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องเร่งทำความเข้าใจกับสถานการณ์ และจำเป็นต้องพัฒนาระบบบริการทั้งทางด้านสุขภาพและสวัสดิการต่าง ๆ¹ ในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ ในปี พ.ศ. 2560 แรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ขณะนี้คาดว่าจะมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาใช้แรงงานในประเทศไทย ประมาณ 2 ล้านคน ในจำนวนนี้อยู่ที่จังหวัดสมุทรสาคร เกือบ 4 แสนคน มากเป็นอันดับ 2 ในประเทศ² แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาอพยพเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก มากกว่าแรงงานจากประเทศอื่นๆ

กระทรวงสาธารณสุขให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ เพื่อป้องกันและควบคุมโรค ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคนไทย กระทรวงมีนโยบายให้ทุกจังหวัดสร้างอาสาสมัครสาธารณสุขในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ คือเมียนมา ลาว และกัมพูชา เป็นการลดช่องว่างในเรื่องภาษา การสื่อสาร เป็นกลยุทธิ์ในการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพแรงงานข้ามชาติ ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เพราะแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ขาดความรู้เรื่องสุขภาพ^{3,4} กลุ่มแรงงานที่เป็นเยาวชนยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์รวมทั้งยังพบว่าการอนามัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแรงงานข้ามชาติยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยเฉพาะการส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันยังคงพบอัตราป่วยด้วยโรคติดต่อ อาทิเช่น วัณโรค อหิวาตกโรค รวมทั้งโรคอุบัติซ้ำได้กลับมาเป็นปัญหาด้านสุขภาพที่สำคัญในหลายพื้นที่ที่แรงงานข้ามชาติอาศัยอยู่ นอกจากนี้ยังพบโรคที่เกิดจากพฤติกรรม

ที่ไม่เหมาะสมของแรงงานเอง เช่น พฤติกรรมการบริโภค การดื่มสุราและใช้สารเสพติด⁵ เป็นต้น

เมื่อแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสมุทรสาครมีเพิ่มขึ้น สาธารณสุขจังหวัดจึงมีนโยบายในการสร้างอาสาสมัครสาธารณสุขแรงงานต่างด้าว (อสต.) อย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2548 และตั้งแต่นั้นมาก็เริ่มให้ความรู้แก่แรงงานข้ามชาติด้านสาธารณสุขมาตลอด หลักสูตรที่สอนมีทั้งการประเมินสุขภาพ การดูแลสุขภาพเบื้องต้น การป้องกันโรคติดต่อในชุมชน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การวางแผนครอบครัว ฯลฯ โดยจะเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคที่พบบ่อย ปัจจุบันจังหวัดสมุทรสาครมีอสต.ที่ผ่านการอบรมแล้ว ประมาณ 1,000 คน แต่เนื่องจากมีการย้ายที่อยู่ เปลี่ยนงาน และการมีความรู้ด้านสาธารณสุขไม่ครบถ้วน รวมทั้งจำนวน อสต.ที่จะช่วยในการเป็นล่ามสุขภาพก็มีจำนวนจำกัด จึงทำให้มี อสต.ที่ปฏิบัติงานได้จริงไม่ถึงครึ่ง⁶ แม้ว่าจะมีความพยายามในการจัดจ้าง พนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) เพื่อช่วยลดภาระงานของผู้ให้บริการสุขภาพ และแก้ปัญหาข้อจำกัดด้านการสื่อสาร รวมทั้งทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน ทั้งด้านเชิงรับในโรงพยาบาลและเชิงรุกในชุมชนมากขึ้น แต่ก็ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ไม่มีความยั่งยืนในเชิงนโยบายด้านการจัดสรรงบประมาณ⁷

นอกจากนี้จากผลการศึกษาของ ปิยะธิดา นาคะเกษียร และ ฤดี ปุณฺณงกะตี⁸ พบว่าปัญหาสำคัญในการให้บริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติในพื้นที่สมุทรสาครคือการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ แม้แต่สื่อด้านสุขภาพที่ผลิตออกมาก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของแรงงานข้ามชาติได้ เนื่องจากแรงงานข้ามชาติยังมีการใช้ภาษาที่เป็นภาษาชาติพันธุ์ของตนเองในการสื่อสาร เช่นภาษามอญ ไทยใหญ่ คะฉิ่นและกะเหรี่ยง เป็นต้น

นอกจากนี้ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติ ความเชื่อเกี่ยวกับการคุมกำเนิด กับพฤติกรรมการคุมกำเนิด พบว่า กลุ่มแรงงานข้ามชาติมีพฤติกรรมการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดที่ถูกต้องในระดับปานกลาง มีความรู้ทัศนคติ และความเชื่อเกี่ยวกับการคุมกำเนิดอยู่ในระดับปานกลาง และยังมีความเชื่อด้านลบต่อการคุมกำเนิด ได้แก่ การคุมกำเนิดทำให้อ้วน การทำหมันทำให้สมรรถภาพทางเพศลดลงและการใช้ถุงยางอนามัยทำให้ความสุขทางเพศ

ลดลง นอกจากนั้นกลุ่มแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่ยังมีความคิดเห็นว่าการคุมกำเนิดเป็นหน้าที่ของผู้หญิงเท่านั้น ผลวิจัยยังพบว่าทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการคุมกำเนิดมีความสัมพันธ์กับการเลือกคุมกำเนิดของกลุ่มแรงงานข้ามชาติ ดังนั้นการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง สร้างความตระหนัก และปรับทัศนคติและความเชื่อเกี่ยวกับการคุมกำเนิดในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ และส่งเสริมให้เพศชายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิดจึงมีความจำเป็น⁸

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีส่วนร่วมในการเสริมหนุนความรู้เชิงวิชาการด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการ “การพัฒนาศักยภาพแกนนำแรงงานข้ามชาติเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ การอนามัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม” แก่แกนนำแรงงานข้ามชาติที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่วัดป้อมวิเชียรโชติการาม พระอารามหลวง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และนักเรียน กศน. ที่วัดสุทธรรวมดี เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้แกนนำแรงงานข้ามชาติ ได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เรื่องสุขภาพให้แก่เพื่อนแรงงานโดยใช้ภาษาชาติพันธุ์ของตนเองในการสื่อสาร ช่วยลดช่องว่างด้านการสื่อสาร และเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันโรค ควบคุมโรค และให้บริการสุขภาพที่เหมาะสมแก่แรงงานข้ามชาติ รวมทั้งส่งเสริมนโยบายการสร้างระบบบริการสุขภาพที่เอื้ออำนวยให้เกิดบริการที่เข้าใจและสอดคล้องกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) ที่จะช่วยในการทำงานเชิงรุกในชุมชนแรงงานข้ามชาติ⁷ และพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) มีบทบาทในการเป็นล่ามเพื่อช่วยเหลือสื่อสารในการให้บริการสุขภาพ ในสถานบริการสุขภาพให้เพียงพอกับจำนวนประชากรข้ามชาติในพื้นที่

กลยุทธ์ในการดำเนินงาน มีดังนี้

1. การจัดทำโครงการและกำหนดเวลาการอบรม ผู้รับผิดชอบโครงการ ประชุมคณาจารย์ผู้สอนจาก 3 ภาควิชา ประกอบด้วยภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ และภาควิชาสุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ เพื่อ

ทำความเข้าใจโครงการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน

2. การประสานความร่วมมือ ลงพื้นที่โดยติดต่อผ่านผู้จัดการศูนย์การเรียนรู้สำหรับแรงงานข้ามชาติ และครูผู้สอนหลักสูตร กศน. ประจำศูนย์การเรียนรู้ทั้ง 2 แห่ง คือศูนย์การเรียนรู้ไทยมอญวัดป้อมวิเชียรโชติการาม จังหวัดสมุทรสาคร และศูนย์พัฒนาภูมิปัญญาไทยมอญวัดสุทธรรวมดี เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ

3. การประชุมชี้แจงโครงการ ชี้แจงโครงการแก่ผู้จัดการศูนย์ฯ และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้แก่โรงพยาบาลสมุทรสาคร และกลุ่มองค์กรที่ทำงานในพื้นที่ได้แก่ กลุ่มมิตรมอญ มูลนิธิรักไทย โรงพยาบาลเอกชนเป็นต้น และผู้สมัครเข้าร่วมการอบรม

4. ช่วงเวลาในการจัดอบรม จัดอบรมทุกวันอาทิตย์รวม 12 ครั้ง โดยการบรรยาย การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่ม การยกตัวอย่างกรณีศึกษา ใช้สถานการณ์จำลองและการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำแรงงานข้ามชาติในเรื่องทักษะการเป็นแกนนำทักษะที่จำเป็นสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุข การสื่อสารสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ อนามัยการเจริญพันธุ์ อนามัยส่วนบุคคล อนามัยสิ่งแวดล้อม สุขภาพจิต จิตเวช และสารเสพติดเป็นต้น

5. การขยายผลการเรียนรู้ หลังจบการอบรม ผู้เข้าร่วมอบรมจะได้ฝึกฝนทักษะในการถ่ายทอด เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพโดยการจัดเวทีให้แกนนำแรงงานข้ามชาติที่ผ่านการอบรม ได้พัฒนาทักษะในการสื่อสารเรื่องสุขภาพแก่เพื่อนแรงงานข้ามชาติที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมอย่างน้อย 1 ครั้ง ทั้งนี้แกนนำจะสอนให้ความรู้แก่เพื่อนแรงงานโดยการสื่อสารเป็นภาษาไทยและภาษาชาติพันธุ์ เช่นภาษาเมียนมา และภาษามอญ เพื่อให้เพื่อนแรงงานที่มีข้อจำกัดในการรับรู้และเข้าใจภาษาไทยได้มีความรู้ เข้าใจเรื่องการดูแลสุขภาพได้มากขึ้น

6. การบูรณาการสู่การเรียนการสอน มีการพานักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ลงพื้นที่ในรายวิชา พยคร 212 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มีความต่างด้านภาษาและวัฒนธรรม

ผลลัพธ์และผลผลิตของโครงการ

ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินโครงการและการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในเชิงผลลัพธ์และผลผลิต อันได้แก่

1. พัฒนาการของพื้นที่ศึกษา มีพัฒนาการดังนี้

1) กลุ่มแกนนำแรงงานข้ามชาติที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีความรู้ในการดูแลตนเองเพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

2) แกนนำแรงงานข้ามชาติมีความสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ การอนามัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม โทษของสารเสพติด และสุขภาพจิตให้แก่เพื่อนแรงงานโดยใช้ภาษาชาติพันธุ์ในการสื่อสาร

3) แกนนำแรงงานข้ามชาติมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการ จากการประเมินตามแบบประเมินความพึงพอใจพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้การอบรมและการทำงานเป็นทีมทำให้แกนนำเกิดความผูกพันกันในกลุ่ม โดยแกนนำที่ผ่านการอบรมหลายคนเล่าว่า “หลังจบการอบรมผม/ หนูคงคิดถึงเพื่อนๆ มากเลยเพราะเรียนด้วยกันมาตั้ง 3 เดือน ใจหายที่จะไม่ได้เจอเพื่อนๆ แล้ว” ภายหลังการอบรมกลุ่มแกนนำได้ตั้งกลุ่มไลน์เพื่อคงไว้ซึ่งมิตรภาพที่ดี รวมทั้งมีการส่งข่าวคราวเวลาเพื่อนแรงงานข้ามชาติที่โรงงานเจ็บป่วย เช่น แกนนำได้ให้คำแนะนำ หรือนำส่งโรงพยาบาล เป็นต้น

แกนนำแรงงานข้ามชาติที่ผ่านการอบรมได้รับวุฒิบัตรจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบการทำงานในฐานะล่ามสุขภาพในสถานประกอบการต่างๆ ได้ นอกจากนี้แกนนำแรงงานข้ามชาติสามารถนำวุฒิบัตรที่ได้รับจากคณะพยาบาลศาสตร์ไปใช้ประกอบการสมัครเข้ารับการอบรมหลักสูตรพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสด.) ของโรงพยาบาลสมุทรสาครได้ เพื่อเป็นเอกสารรับรองว่าได้ผ่านการเรียนในหน่วยการเรียนรู้ 3 ของหลักสูตรพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสด.)⁹ แล้ว

4) ศูนย์การเรียนรู้ และ กศน. ผลลัพธ์ของโครงการฯ ส่งผลให้นักเรียนของศูนย์การเรียนรู้ ที่ผ่านการอบรมมีภาวะผู้นำ จากการสัมภาษณ์ครูบอง (ครูสอน กศน. มหชัย ศูนย์วัดบ่อมีเขียรโชติการาม) กล่าวว่า “นักเรียนที่ได้เข้าอบรมกับหลักสูตรของมหิดลแล้ว จะกล้าพูดกล้าแสดงออก และมีความคิดที่เปลี่ยนจากเดิม รู้สึกว่านักเรียนจะมีความรู้และมีจิตอาสาที่จะช่วยเหลือเพื่อนหรือ

ญาติที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ” นอกจากนี้ครู กศน. ได้บอกถึงประโยชน์ที่นักเรียนได้รับการอบรมจะมีความรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในรายวิชา ทช 21002 สุขศึกษา พลศึกษา ตามหลักสูตรของ กศน. อีกด้วย

5) โรงพยาบาลสมุทรสาคร เจ้าหน้าที่ส่วนงานที่ทำงานเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติของโรงพยาบาลสมุทรสาคร และอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และเกิดการทำงานที่เชื่อมโยงและต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้มีการพูดคุยปรึกษาเกี่ยวกับการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในโครงการเกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ และโรงพยาบาลสมุทรสาครในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขในการสร้างอาสาสมัครสาธารณสุขแรงงานต่างด้าว (อสต.) ในพื้นที่อย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรมต่อไป

6) กลุ่มองค์กรในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย มูลนิธิรักไทย และกลุ่มมิตรมอญ เกิดการทำงานที่เชื่อมโยงถึงกันเพื่อการพัฒนากระบวนการสุขภาพที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของแรงงานข้ามชาติอย่างแท้จริง

2. พัฒนาการของนักศึกษา อาจารย์ และสถาบันการศึกษาพยาบาล

1) นักศึกษาได้เรียนรู้พื้นฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในบริบทของพื้นที่ ได้นำความรู้ที่ได้เรียนรู้จากทฤษฎีในรายวิชาการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค (พยคร. 212) เรื่องการสร้างเสริมภาวะโภชนาการในวัยรุ่นสู่การปฏิบัติ และฝึกทักษะการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตัวเอง ด้วยเหตุผลที่ว่าแกนนำแรงงานข้ามชาติสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดี รวมทั้งนักศึกษาและแกนนำแรงงานข้ามชาติอยู่ในช่วงวัยเดียวกัน ทำให้สามารถเรียนรู้ สื่อสารทั้งด้วยวาจาและกิริยาท่าทางโดยใช้เวลาไม่มากในการเรียนรู้ เข้าถึงและเข้าใจซึ่งกันและกัน

2) อาจารย์จาก 3 ภาควิชาฯ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเข้าใจบริบทของแรงงานข้ามชาติ จนนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติ และนำประสบการณ์ที่ได้เกี่ยวกับความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ภาษา ไปสอดแทรกกับรายวิชาที่สอนในหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์เพื่อให้นักศึกษาเกิด

ความตระหนัก เข้าใจ และไวต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษาของแรงงานข้ามชาติ นอกจากนี้การเข้าใจบริบทและปัญหาของแรงงานข้ามชาติทำให้อาจารย์สนใจที่จะศึกษาวิจัยในกลุ่มประชากรแรงงานข้ามชาติในหัวข้อที่ตัวเองมีความเชี่ยวชาญ

3) โครงการนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 ของคณะพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560 ด้านความเป็นเลิศทางการบริการวิชาการ และพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม ในกลยุทธ์ที่ 1 เรื่องบริการวิชาการแบบบูรณาการทั้งองค์กรเพื่อสังคม โดยบูรณาการทั้งการบริการวิชาการ และการเรียนการสอน ส่วนวิจัยผู้เขียนได้วางแผนทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพด้านอนามัยเจริญพันธุ์ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของแรงงานข้ามชาติต่อไป

สรุป

ผลลัพธ์ของการจัดโครงการทำให้เกิดแกนนำแรงงานข้ามชาติที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการอบรม จากการติดตามกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ผ่านการอบรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ถึง พ.ศ. 2559 พบว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมได้สมัครทำงานเป็นล่ามและ พสต. ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจำนวน 4 คน และเป็นล่ามแปลภาษาในการตรวจสุขภาพประจำปีของโรงงานจำนวน 5 คน ผลของการดำเนินโครงการนี้ที่เกิดขึ้นซึ่งเห็นได้ชัดเจนในพื้นที่คือ เกิดการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานของรัฐ และกลุ่มองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ทำงานกับกลุ่มแรงงานข้ามชาติในพื้นที่สมุทรสาครซึ่งประกอบด้วยโรงพยาบาลสมุทรสาคร มูลนิธิรักไทย ศูนย์การเรียนรู้ที่สอนแรงงานข้ามชาติ และกลุ่มมิตรมอญ ในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนากระบวนการบริการสุขภาพที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของแรงงานข้ามชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังส่งผลทำให้เกิดการตื่นตัวในการผลิตและพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขแรงงานต่างด้าว (อสต.) และพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) ของโรงพยาบาลในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข ที่กระทรวงได้กำหนดเป็นนโยบายในการสร้างอาสาสมัครสาธารณสุขแรงงานต่างด้าว (อสต.) ในพื้นที่อย่างจริงจังต่อไป เพื่อให้ อสต. และ พสต. ได้มีส่วนใน

การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไทย และช่วยเหลือเพื่อนแรงงานข้ามชาติที่มาจากประเทศต้นทางเดียวกันตามความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรแรงงานข้ามชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดโครงการนี้อย่างเนื่อง เพื่อพัฒนาเป็นโครงการต้นแบบ สามารถขยายผลไปดำเนินงานในพื้นที่อื่นๆ ที่มีแรงงานข้ามชาติที่ใช้ภาษามอญ เมียนมา และดัดแปลงไปจัดในกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่ใช้ภาษากัมพูชาต่อไป

2. ควรมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาแกนนำแรงงานข้ามชาติที่ผ่านการอบรมให้ต่อยอดเป็นพนักงานสาธารณสุขต่างด้าว (พสต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าว (อสต.) ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้แกนนำแรงงานข้ามชาติที่มีความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพจากการอบรมในโครงการนี้ได้นำความรู้ไปเรียนต่อในหลักสูตร อสต. และ พสต. ที่โรงพยาบาล ทำให้แกนนำแรงงานข้ามชาติมีความรู้ความสามารถ และช่วยในการประสานการทำงานร่วมกับชุมชนแรงงานข้ามชาติโดยใช้ภาษาที่เป็นภาษาของแรงงานข้ามชาติในการสื่อสารกับแรงงานในพื้นที่ เพื่อการลดอุปสรรคในการสื่อสารต่างภาษาและวัฒนธรรม นำไปสู่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการป้องกันโรค การควบคุมโรค และการให้บริการสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของแรงงานข้ามชาติ และลดภาระงานและงบประมาณในระบบบริการสุขภาพในกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

3. ควรมีการบูรณาการเรื่องการส่งเสริมสุขภาพเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์โดยให้นักศึกษาพยาบาลนำความรู้ที่ได้เรียนจากทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติ และฝึกทักษะการถ่ายทอดความรู้เรื่องสุขภาพแก่กลุ่มแรงงานข้ามชาติ ภายใต้บริบทที่สอดคล้องและเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของแรงงานข้ามชาติ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะทางวัฒนธรรมนำไปสู่การเป็นพยาบาลที่เข้าใจ และมีความไวต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม

References

1. Office of International Cooperation. Department of Disease Control. Ministry of Public Health. Guideline for Boarder health for support toward AEC Year 2014 [database on the Internet]. 2014 [cited 2018 May 25]. Available from: http://www.pyomoph.go.th/thailao/backoffice/file_Learning/3.pdf
2. Department of Employment. Foreign Workers Administration Office. Statistic of registered Migrant workers August 2017. [cited 2017 Oct23]. Available from: <http://info.doe.go.th/pagedata/frmDocDetail2.aspx?docno=17116>
3. Department of Health Service Support. Ministry of Public Health. Training Curriculum for Migrant Health Volunteer 2014 [database on the Internet]. 2014 [cited 2018 May 25]. Available from: http://phc.moph.go.th/www_hss/data_center/ifm_mod/nw/Training_the_volunteers.pdf
4. Nakagasien P, Pungbangkadee R. Situations of Community Welfare Development for Mon Migrant
5. Workers Through Cultural Mechanism of Mitmon Group: Case Study at Samutsakorn Province. Journal of Nurses' Association of Thailand, North-Eastern Division 2013; 31(1): 110-121.
6. Nakagasien P, Pungbangkadee R. The Study of the way of life, Health Problems and Needs of Mon Migrant Workers under Mon's socio-cultural context of Samutsakorn province, Thailand. Journal of The Royal Thai Army Nurses 2013; 14(3): 105-115.
7. MGR Online. Public Health Ministry push toward to train new generation of migrant health volunteers in Samutsakhon [database on the Internet] 2014 [cited 2018 May 25]. Available from: <https://mgronline.com/qol/detail/9570000137691>
8. Kantayaporn T, Sriwalai Y, Vittaporn S, Marlick YS, Boonyopakorn R. A Decade of Learning and Development: Client-Friendly Health Services for Cross-border Migrant in Thailand (2004-2014). Nonthaburi: WHO/ Thailand, Ministry of Public Health, Thailand; 2014.
10. Chaibarn P, Monsang I, Sangsrijan S. The Relationships among Knowledge Attitude Belief about Contraceptive and Contraceptive Behavior of Migrant Workers in the Upper Northern Provinces. Journal of Nursing and Health Care 2016; 34(3): 96-103.
11. Nursing Division, Ministry of Public Health. Training Curriculum for Migrant Health Volunteers. Bangkok: Theppenvanich Publishing; 2015.